Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. 4 Tdo 812/2013, ECLI:CZ:NS:2013:4.TDO.812.2013.1

Číslo: 27/2014

Právní věta:

I. Jestliže pachatel sám nebo jako spolupachatel padělá nebo pozmění platební prostředek v úmyslu použít jej jako pravý nebo platný a poté jej sám takto použije, dopouští se pouze trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea 1 tr. zákoníku, a nikoli též podle § 234 odst. 3 alinea 2 tr. zákoníku, neboť jen realizuje úmysl použít platební prostředek jako pravý nebo platný, který měl již v době jeho padělání či pozměnění. Pokud pachatel použil padělaný platební prostředek k bezhotovostní platbě a současně tím způsobil na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, je nutno jeho jednání posoudit nejen jako trestný čin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku, ale též jako trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, přičemž jde o trestné činy spáchané v jednočinném souběhu. Tzv. faktická konzumpce je v takovém případě vyloučena, neboť s ohledem na skutkové okolnosti spáchaného trestného činu podvodu ho zpravidla nelze považovat za vedlejší, málo významný produkt základního trestného činu vzhledem k různosti objektů obou trestných činů a k tomu, že trestný čin podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku nevyžaduje obohacení pachatele nebo jiné osoby ani způsobení škody.

II. Peněžní prostředky na účtu vedeném peněžním ústavem na základě smlouvy o běžném účtu nejsou v majetku majitele účtu, v jehož prospěch byl tento účet zřízen, ale v majetku peněžního ústavu. Pokud tedy pachatel neoprávněně odčerpal peněžní prostředky z účtu, škoda vznikla peněžnímu ústavu, nikoli majiteli účtu. Poškozeným je proto peněžní ústav.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.08.2013

Spisová značka: 4 Tdo 812/2013

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Faktická konzumpce, Jednočinný souběh, Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku, Podvod, Poškozený

Předpisy: § 13 odst. 1 tr. zákoníku
§ 209 odst. 1 tr. zákoníku
§ 234 odst. 3 tr. zákoníku
§ 43 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání nejvyššího státního zástupce podaného v neprospěch obviněného T. Č. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 4 T 81/2012, zrušil napadené usnesení, jakož i rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, a přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, byl obviněný T. Č. uznán vinným ze spáchání zločinu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku, kterého se podle skutkové věty výroku o vině daného rozsudku dopustil tím, že dne 3. 2. 2012 ve 13.15 hodin v B., na nám. S. č. 21, v pobočce K. b., a.s., podal vhozením do samoobslužného boxu příkaz k úhradě na částku 6000 Kč na vrub účtu klientky K. b. Z. Č., na kterém napodobil podpis D. Č., osoby s dispozičním právem k účtu, když finanční prostředky ve výši 6000 Kč byly na základě zfalšovaného příkazu k úhradě dne 6. 2. 2012 připsány ve prospěch účtu příjemce ČD – T., a.s., a to jako úhrada faktury za poskytnuté telekomunikační služby vystavené na jméno T. Č., když tímto svým jednáním způsobil poškozené Z. Č. škodu ve výši 6000 Kč, kdy uvedená platba byla v plné výši dne 8. 3. 2012 na základě žádosti K. b., a.s., vrácena ze strany ČD – T., a.s., zpět na účet K. b., a.s.

Za uvedené jednání byl obviněný T. Č. odsouzen podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 1 roku. Podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku byl výkon trestu podmíněně odložen a podle § 82 odst. 1 tr. zákoníku byla stanovena zkušební doba v trvání 3 let.

Proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, podal odvolání státní zástupce Městského státního zastupitelství v Brně, o němž rozhodl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, tak, že ho podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, podal následně nejvyšší státní zástupce podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. jako osoba oprávněná, včas a za splnění všech dalších zákonem pro podání dovolání vyžadovaných náležitostí, dovolání, ve kterém uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) a l) tr. ř. V dovolání uvedl, že Krajský soud v Brně ve svém rozhodnutí nereagoval na zásadní pochybení, k nimž došlo ve výroku o vině i ve výroku o trestu. Trestná činnost obviněného nebyla posouzena podle všech v úvahu přicházejících ustanovení trestního zákoníku a rovněž došlo k nesprávnému právnímu posouzení v rámci právní kvalifikace zločinem neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku, neboť si soud neujasnil, jakou skutkovou podstatu obviněný svým jednáním naplnil. Dále dovolatel uvedl, že každý skutek má být zásadně posouzen podle všech zákonných ustanovení, která na něj dopadají. Důležité je vystihnout povahu a škodlivost jednání pachatele pro společnost, přičemž uvedené faktory jsou nejlépe vystiženy, pokud je skutek kvalifikován podle všech ustanovení trestního zákona, jejichž znaky jsou v něm obsaženy. To je smyslem jednočinného souběhu trestných činů, který může být v určitých případech vyloučen. Soudy obou stupňů pak dospěly k závěru, že jednočinný souběh trestných činů v posuzované trestní věci je vyloučen z důvodu tzv. faktické konzumpce. Protože faktická konzumpce se vytváří faktickým průběhem činu a vytváří se případ od případu, je třeba pečlivě posoudit obsah jednání pachatele, zejména s přihlédnutím k záměru pachatele a důvodu páchání trestné činnosti, neboť ty zejména určují objekt trestného činu. Pokud obviněný jím padělaný platební prostředek použil k bezhotovostní platbě a způsobil tak současně na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bylo třeba jeho jednání posoudit v jednočinném souběhu též jako trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku. Jednání obviněného T. Č. naplnilo v jednočinném souběhu zákonné znaky obou trestných činů, a to i tehdy, když z cizího účtu byla

neoprávněně odčerpána částka pouze ve výši 6000 Kč.

Dovolatel dále namítl, že Městský soud v Brně pochybil, pokud v právní větě definoval jednání obviněného tak, že ve smyslu § 234 odst. 3 tr. zákoníku padělal platební prostředek v úmyslu použít jej jako pravý a padělaný platební prostředek použil jako pravý. Jestliže pachatel sám platební prostředek padělá nebo pozmění v úmyslu použít jej jako pravý nebo platný, dopouští se pouze trestného činu podle § 234 odst. 3 alinea první tr. zákoníku, i když jej pak použije. Správně tedy mělo být uvedeno, že obviněný se dopustil zločinu neoprávněného padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea první tr. zákoníku.

Krajský soud v Brně nenapravil vadu dosavadního řízení spočívající v nesprávné identifikaci poškozeného, neboť za poškozenou označil soud nesprávně Z. Č., avšak skutečným poškozeným byla K. b., a.s.

Dále dovolatel vytknul, že se Krajský soud v Brně ztotožnil s aplikací § 58 odst. 1 tr. zákoníku při ukládání trestu soudem prvního stupně. V důsledku toho došlo k situaci, že trest byl uložen ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Použití ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku je omezeno pouze na případy, kdy pro okolnosti případu nebo poměry pachatele trest uložený v rámci trestní sazby by byl nepřiměřeně přísný, použití tohoto moderačního ustanovení je proto výjimkou. Vždy je třeba zvažovat, zda jsou splněny zákonné podmínky k mimořádnému snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici zákonem stanovené trestní sazby. Žádné argumenty soudu, o které opřel závěr o aplikaci ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku, nejsou způsobilé odůvodnit postup podle tohoto institutu. V dané věci nedošlo k žádným okolnostem, které by snižovaly význam nebo naplnění jednotlivých znaků skutkové podstaty trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným. Zjištěny nebyly ani žádné poměry pachatele, pro které by bylo třeba uplatnit shovívavější postup při trestání.

Nejvyšší státní zástupce z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, včetně všech dalších rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a aby věc podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Městskému soudu v Brně k novému projednání a rozhodnutí. S projednáním věci v neveřejném zasedání souhlasil nejvyšší státní zástupce i pro případ jiného rozhodnutí Nejvyššího soudu ve smyslu § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř.

Opis dovolání nejvyššího státního zástupce byl soudem prvního stupně za podmínek stanovených v § 265h odst. 2 tr. ř. zaslán k vyjádření obviněnému T. Č. (doručeno dne 22. 7. 2013), i jeho obhájkyni (doručeno dne 7. 6. 2013), který nevyužil svého zákonného práva a k dovolání nejvyššího státního zástupce se nevyjádřil.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že nejvyšší státní zástupce podal dovolání jako osoba k tomu oprávněná (§ 265d odst. 1 písm. a/ tr. ř.), učinil tak včas a na správném místě (§ 265e tr. ř.), jeho dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je dovolání obecně přípustné (§ 265a odst. 2 písm. a/ tr. ř.), a podané dovolání obsahuje stanovené náležitosti (§ 265f odst. 1 tr. ř.).

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 3 a 4 tr. ř. z podnětu dovolání nejvyššího státního zástupce přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, i řízení mu předcházející, a to v rozsahu odpovídajícím uplatněným dovolacím námitkám. Po přezkoumání dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání nejvyššího státního zástupce je důvodné.

Pokud jde o dovolací důvody, nejvyšší státní zástupce v podaném dovolání uplatnil dovolací důvody

podle § 265b odst. 1 písm. g), h) a l) tr. ř. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu je pak možno namítat, že skutek zjištěný soudem byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, třebaže nejde o trestný čin nebo sice jde o trestný čin, ale jeho právní kvalifikace neodpovídá tomu, jak byl skutek ve skutkové větě výroku o vině popsán. Z těchto skutečností pak vyplývá, že Nejvyšší soud se nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a protože není oprávněn v rámci dovolacího řízení jakýmkoliv způsobem nahrazovat činnost nalézacího soudu, je takto zjištěným skutkovým stavem vázán (srov. rozhodnutí Ústavního soudu II. ÚS 760/02, IV. ÚS 449/03). Povahu právně relevantních námitek nemohou tedy mít námitky, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů či takové námitky, kterými dovolatel vytýká soudu neúplnost provedeného dokazování. Ke shora uvedenému je dále vhodné uvést, že závěr obsažený ve výroku o vině je výsledkem určitého procesu. Tento proces primárně spadá do pravomoci nalézacího soudu a v jeho průběhu soudy musí nejprve zákonným způsobem provést důkazy, tyto pak hodnotit podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a výsledkem této činnosti je zjištění skutkového stavu věci. Nejvyššímu soudu tedy v rámci dovolacího řízení nepřísluší hodnotit správnost a úplnost zjištěného skutkového stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. ř. ani přezkoumávání úplnosti provedeného dokazování či se zabývat otázkou hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Námitky týkající se skutkového zjištění, tj. hodnocení důkazů, neúplnosti dokazování apod. nemají povahu právně relevantních námitek.

Podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

Podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Nejvyšší státní zástupce tento dovolací důvod uplatnil v jeho druhé alternativě, když uvedl, že v předcházejícím řízení byly dány dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.

Námitky nejvyššího státního zástupce, které lze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., spočívají v jeho tvrzení, podle něhož soudy neposoudily trestnou činnost obviněného podle všech v úvahu přicházejících ustanovení trestního zákoníku.

Městský soud v Brně v odůvodnění svého rozsudku konstatoval, že obžaloba spatřovala v jednání obviněného kromě předmětného trestného činu navíc přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, neboť obviněný se rovněž uvedeným jednáním obohatil tím, že uvedl jiného v omyl a způsobil tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Dle názoru soudu prvního stupně však vlastní použití padělaného platebního prostředku, který nominálně odpovídá částce 6000 Kč, jako pravého v sobě nese podvodný úmysl ve snaze zajištění majetkového prospěchu, proto má za to, že v daném případě právní kvalifikace podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku konzumuje přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku.

Odvolací soud se v odůvodnění svého usnesení ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, když uvedl, že nelze přehlédnout, že výše způsobené škody je na samé spodní hranici kvalifikačního znaku škody nikoli nepatrné. V případě přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku je pachatel ohrožen trestem odnětí svobody až na 2 léta. V případě právní kvalifikace podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku je pachatel ohrožen trestem odnětí svobody v rámci trestní sazby 3 až 8 let. Takto stanovené trestní sazby zcela jednoznačně určují typovou míru škodlivosti jednotlivých trestných činů. Proto i odvolací soud je toho názoru, že právní kvalifikace ustanovení § 234 odst. 3 tr. zákoníku

fakticky konzumuje přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku a soud prvního stupně zcela správně jednání obviněného kvalifikoval jako zločin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku. Oba soudy tedy dospěly k závěru, že jednočinný souběh trestných činů v posuzované trestní věci je vyloučen z důvodu tzv. faktické konzumpce.

Nejvyšší soud se s námitkou nejvyššího státního zástupce ztotožňuje a považuje za nutné ke zmíněné námitce uvést následující skutečnosti. Souběh (konkurence) trestných činů nastává obecně tehdy, jestliže se pachatel dopustil dvou nebo více trestných činů dříve, než byl pro některý z nich vyhlášen soudem prvního stupně takový odsuzující rozsudek, který později nabyl právní moci a o němž neplatí fikce neodsouzení. Teorie trestního práva a soudní praxe rozlišují následující druhy souběhu. Jde o jednočinný souběh stejnorodý, který spočívá v tom, že pachatel jedním skutkem vícekrát naplní tutéž skutkovou podstatu trestného činu, dále je zde jednočinný souběh nestejnorodý, pokud pachatel jedním skutkem naplní více skutkových podstat, pak jde o vícečinný souběh stejnorodý, když pachatel více skutky spáchá trestné činy stejné skutkové podstaty, a nakonec je zde vícečinný souběh nestejnorodý, pokud pachatel více skutky spáchá trestné činy různých skutkových podstat. Vícečinný souběh tedy předpokládá více skutků a každý z těchto skutků se posuzuje jako samostatný trestný čin. Naproti tomu při jednočinném souběhu jde o skutek jediný, jímž pachatel naplnil skutkové podstaty více trestných činů. Momentem, který dělí pachatelovo jednání na různé skutky, je následek závažný z hlediska trestního práva, který pachatel způsobil nebo chtěl způsobit. Za jeden skutek lze považovat jen ty projevy vůle pachatele navenek, které jsou pro tento následek kauzální, pokud jsou zahrnuty zaviněním (viz rozhodnutí pod č. 8/1985 Sb. rozh. tr.).

Jak již bylo shora uvedeno, obviněný T. Č. dne 3. 2. 2012 v B., v pobočce K. b., a.s., podal vhozením do samoobslužného boxu příkaz k úhradě na částku 6000 Kč na vrub účtu klientky K. b. Z. Č., na kterém napodobil podpis D. Č., osoby s dispozičním právem k účtu, když finanční prostředky ve výši 6000 Kč byly na základě zfalšovaného příkazu k úhradě dne 6. 2. 2012 připsány ve prospěch účtu příjemce ČD – T., a.s., a to jako úhrada faktury za poskytnuté telekomunikační služby vystavené na jméno T. Č., když tímto svým jednáním způsobil škodu ve výši 6000 Kč, uvedená platba byla v plné výši dne 8. 3. 2012 na základě žádosti K. b., a.s., vrácena ze strany ČD – T., a.s., zpět na účet K. b., a.s.

Nejvyšší soud připomíná, že každý skutek má být zásadně posouzen podle všech zákonných ustanovení, která na něj dopadají, aby tak bylo možné náležitě vystihnout povahu a škodlivost činu pro společnost, pokud nejde o případy, v nichž je jednočinný souběh vyloučen, ač skutek formálně vykazuje znaky dvou nebo více skutkových podstat trestných činů. Tzv. faktická konzumpce, která vylučuje jednočinný souběh trestných činů, není definována přímo v trestním zákoníku. Jde o pojem trestněprávní nauky, který má ale praktický důsledek pro aplikaci zákona a je proto definován v judikatuře (viz např. č. 42/1979-I, č. 10/1987-II Sb. rozh. tr.). Faktická konzumpce je naplněna tehdy, pokud jeden trestný čin je prostředkem relativně malého významu ve srovnání se základním trestným činem nebo vedlejším, málo významným produktem základního trestného činu. Předpoklady faktické konzumpce jsou tak vytvořeny faktickým průběhem činu a nelze je dovozovat z poměrů skutkových podstat sbíhajících se trestných činů nebo jejich sankcí.

V posuzovaném případě obviněný jím padělaný platební prostředek použil k bezhotovostní platbě a současně způsobil na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Jednání obviněného T. Č. naplnilo v jednočinném souběhu zákonné znaky obou trestných činů, a to i přesto, že z cizího účtu byla neoprávněně odčerpána částka jen ve výši 6000 Kč. Obviněný využil znalosti čísla účtu své bývalé tchýně a jejím jménem vyhotovil falešný příkaz k úhradě, který opatřil falešným podpisem, který byl napodobením podpisu D. Č., bývalé manželky, která měla k uvedenému účtu dispoziční právo. Obviněný tedy uvedl v omyl banku, která na základě falešného příkazu k úhradě provedla příslušnou bezhotovostní platební transakci, a to ohledně okolnosti, že transakci provedla oprávněná osoba.

Obviněný využil toho, že banka nemá povinnost kontrolovat osoby, které předkládají příkaz k bezhotovostním převodům, a na příkaz uvedl nepravý podpis, kterým se snažil napodobit podpisový vzor D. Č. Tím, že použil padělaný platební prostředek, porušil obviněný nejen zájem na řádném fungování bezhotovostního platebního styku, ale také zájem na ochraně majetku. Dále je třeba podotknout, že znaky trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku nepokrývají okolnost, že na jedné straně došlo k obohacení pachatele nebo jiné osoby, ani okolnost, že na druhé straně byla způsobena škoda. Vzhledem k výše uvedenému pak nelze dovozovat, že by trestný čin podvodu byl za těchto skutkových okolností vedlejším, málo významným produktem základního trestného činu a aplikace tzv. faktické konzumpce, jakožto výjimky ze zásady, že každý čin má být posouzen podle všech ustanovení trestního zákona, jehož znaky naplňuje, nepřicházela v úvahu. Proto měly soudy v daném případě posoudit jednání obviněného nejen jako trestný čin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku, ale též jako trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku.

Rovněž lze souhlasit s námitkami státního zástupce ohledně definice jednání obviněného v právní větě a ohledně nesprávné identifikace poškozeného.

Podle ustanovení § 234 odst. 3 tr. zákoníku ten, kdo padělá nebo pozmění platební prostředek v úmyslu použít jej jako pravý nebo platný, nebo kdo padělaný nebo pozměněný platební prostředek použije jako pravý nebo platný, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let. V tomto odstavci jde o padělání nebo pozměnění platebního prostředku, kdy v první alinea pachatel přímo takový platební prostředek padělá nebo pozmění, kdežto v druhé alinea takový již padělaný a pozměněný platební prostředek jen použije jako platný a pravý, aniž by ho sám padělal nebo pozměnil. Jestliže tedy pachatel sám nebo jako spolupachatel platební prostředek padělá nebo pozmění v úmyslu použít jej jako platný nebo pravý, dopouští se pouze trestného činu podle § 234 odst. 3, alinea 1, tr. zákoníku, i když jej pak sám takto použije, neboť jde jen o realizaci úmyslu použít jej jako pravý nebo platný, který zde byl již v době jeho padělání nebo pozměnění a je důvodem právní kvalifikace podle odst. 3. Proto měl soud konkretizovat, že se obviněný dopustil zločinu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea 1 tr. zákoníku

Městský soud v Brně ve skutkové větě rozsudku ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, uvedl, že obviněný „ …svým jednáním způsobil poškozené Z. Č. škodu ve výši 6000 Kč…..“. Jak namítl státní zástupce ve svém dovolání, ani odvolací soud nenapravil vadu spočívající v nesprávné identifikaci poškozeného. Nejvyšší soud konstatuje, že při řešení otázky, komu vznikla jednáním obviněného škoda, je nutné zohlednit usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2004, sp. zn. 11 Tdo 40/2004, ve kterém je uvedeno, že vklady na účtech a vkladních knížkách přecházejí do majetku banky, která s nimi může volně disponovat a využít je ke svému podnikání. Mezi vkladatelem a bankou vzniká závazkový právní vztah, na jehož základě má vkladatel vůči bance pohledávku, která je součástí jeho majetku. Peněžní prostředky na účtu vedeném peněžním ústavem na základě smlouvy o běžném účtu nejsou tedy v majetku majitele účtu, v jehož prospěch byl tento účet zřízen, nýbrž v majetku peněžního ústavu. Jednáním obviněného, kdy neoprávněně odčerpal peněžní prostředky z účtu, byla způsobena škoda K. b., a.s., nikoli majitelce účtu Z. Č., proto měla být K. b., a.s., v procesním postavení poškozeného. Proto Nejvyšší soud shledal tuto námitku nejvyššího státního zástupce důvodnou.

Další námitkou, kterou nejvyšší státní zástupce uplatnil ve svém dovolání, je námitka nejvyššího státního zástupce proti výroku o trestu, který byl uložen pod dolní hranici sazby.

Podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku má-li soud vzhledem k okolnostem případu nebo vzhledem k poměrům pachatele za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody trestným zákonem stanovené bylo pro

pachatele nepřiměřeně přísné a že lze dosáhnout nápravy pachatele i trestem kratšího trvání, může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici tímto zákonem stanovené. Ustanovení § 58 tr. zákoníku je nazváno „Mimořádné snížení trestu odnětí svobody“. Z toho logicky vyplývá, že okolnosti případu nebo poměry pachatele musí být alespoň v nějakém směru neobvyklé a výjimečné do té míry, že ani trest na samé spodní hranici sazby není způsobilý vyjádřit jejich význam.

V posuzované věci se důvodem aplikace ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku stalo to, že obviněný je považován za osobu dosud bezúhonnou, k trestné činnosti se doznal, došlo k úplné náhradě finančních prostředků, které byly v důsledku jednání obviněného odčerpány z účtu vedeného u K. b., k osobě obviněného, příp. k jeho dosavadnímu životu nebyly zjištěny žádné negativní skutečnosti, obviněný spolupracoval s orgány činnými v trestním řízení, uvědomoval si protiprávnost svého jednání i jeho závažnost. Soud prvního stupně z uvedeného dovodil, že vzhledem k okolnostem případu i k osobě obviněného lze mít za to, že použití trestní sazby stanovené trestním zákonem by pro obviněného bylo nepřiměřeně přísné a že lze dosáhnout jeho nápravy trestem kratšího trvání. Odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí odkázal na správnost závěrů soudu prvního stupně.

Soud prvního stupně odůvodnil rozhodnutí o mimořádném snížení trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku okolnostmi případu, když takový postup zákon připouští. Je však třeba zvažovat, zda jsou splněny zákonné podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby. Těmi jsou okolnosti případu nebo poměry pachatele, případně obojí, při jejichž splnění by použití zákonem stanovené trestní sazby bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné, a současně lze dosáhnout nápravy pachatele i trestem kratšího trvání. Tyto podmínky jsou stanoveny kumulativně a musí být splněny zároveň. Nezbytné je i náležité odůvodnění výjimečného postupu soudu podle § 58 odst. l tr. zákoníku. V daném případě okolnosti případu ani poměry obviněného nejsou nijak výjimečné v tom smyslu, že by odůvodňovaly mimořádné snížení trestu pod dolní hranici zákonné trestní sazby. Zákonodárce již tím, že u trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku stanovil dolní hranici zákonné trestní sazby na 3 roky, vyjádřil vyšší společenskou škodlivost tohoto trestného činu. Trest uložený v mezích zákonné trestní sazby tak nelze vnímat jako nepřiměřeně přísný. Za výjimečné okolnosti případu nelze pokládat takové polehčující okolnosti, které lze u trestných činů tohoto druhu považovat celkem za obvyklé (např. doznání, lítost nad spácháním činu, spolupráce při objasňování činu apod.). Lze tedy uzavřít, že žádný z argumentů soudu prvního stupně není způsobilý odůvodnit postup podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku. Nejvyšší soud shledal tuto námitku nejvyššího státního zástupce důvodnou.

Pokud jde o druhou alternativu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., Nejvyšší soud vycházel z toho, že prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu byly uplatněny dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. Nejvyšší soud se s touto částí dovolání tedy výše vypořádal přímo v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř., a proto na toto odůvodnění (viz výše) odkazuje.

Po zjištění, že dovolání nejvyššího státního zástupce je v uvedeném směru opodstatněné, Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013 a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012 a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, přičemž v tomto novém řízení je Městský soud v Brně vázán právním názorem, který ve věci vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.). Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí bylo zrušeno z podnětu dovolání podaného nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného, není odvolací soud povinen aplikovat ustanovení § 265s odst. 2 tr. ř., podle

kterého nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v neprospěch obviněného (zákaz reformace *in peius*).